

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Telephone: CHelsea 3-1242

Reentered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 206 — Štev. 206

NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 21, 1941 — TOREK, 21. OKTOBRA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

KRVAVA BORBA ZA MOSKVO

NEMŠKI PADALCI ZAJETI V MOSKVI. — VOJAŠKI GLAVNI STAN MOLČI O NAPREDKU NEMŠKE ARMADE. — RUSI UNIČUJEJO NEMŠKE ZALOGE

Na osrednji fronti zapadno od Moskve so Rusi včeraj odbili več nemških napadov z velikim številom tankov.

Včeraj je bilo po radio poročano, da so imeli Nemci pred Moskvo 14.000 tankov, včeraj pa so jih poslali v boj novih 10.000.

Ruski informacijski urad naznanja, da so najljubše boji v teku okoli Možajskega, okoli 60 milj zapadno od Moskve in okoli Malojarslava, kakih 65 milj jugozapadno od Moskve. Iz tega poročila je razvidno, da zadnjih 24 ur niso Nemci prav nič napredovali.

Nemško vrhovno poveljstvo je tretji dan skoro popolnoma molči in samo našteva izgube, ki so jih imeli Rusi. Nemško poročilo tudi pravi, da nemške armade prodirajo proti Harkovu in Rostovu ob Črnem morju. Te vojne operacije imajo očiten namen obkrožiti bogati Donecovi bazini. Nemci tudi priznavajo, da Leningrada še niso zavzeli.

Zelo vroči boji se tudi bijejo pri Taganrogu, severozapadno od Rostova.

Kot pravi rusko poročilo, so Rusi v petek in četrtek pri Kalininu 95 milj severozapadno od Moskve uničili 17 nemških tankov, nad 215 trakov, ki so vozili infanterijo ter okoli 130 trakov z municijo. Pri Brianskju, jugozapadno od Moskve je bilo uničenih 100 nemških infanterijskih trakov.

Brانيتelji Moskve so se za barikadirali po ulicah ter odbijajo silovite zračne napade. Včeraj so Nemci izvedli na Moskvo zelo močan zračni napad, ki se more primerjati samo z največjim napadom na London.

Za ruske vrste prihajajo tudi nemški vojaki s padali, toda Rusi jih naglo postrelijo ali pa vjamejo.

Iz Moskve so se izselili skoraj vsi stari ljudje in otroci. — Kdor je ostal v mestu, je v vrsti branilcev, ali pa dela v vojni industriji, ali pa gradi barikade.

Obrambna črta je sicer še vedno oddaljena 60 milj od Moskve, vendar moskovski radio svari prebivalstvo pred novo nevarnostjo in pravi, da bodo Nemci poslali s padali svoje agente in volune ter pozivlja vojake in civiliste, da podvoje in potroje svojo čuječnost in naj iztrebijo vse Nemce, ki bi padli iz zraka.

Ko je včeraj Josip Stalin za Moskvo in okolico razglasil obredno stanje, so imeli delavci na več krajih svoja zborovanja, ter so sklenili, da bodo z vsemi svojimi močmi branili Moskvo.

Okoli Leningrada so Rusi pričeli s protinapadi in radijsko poročilo naznanja, da so bili Nemci na več krajih vrženi nazaj.

List "Pravda" naznanja, da so dosedaj Nemci imeli 4 milijone mrtvih in ranjenih ter dostavlja:

"Pa vendar še vedno prihajajo te ostudne kobilice."

Aleksej Tolstoj piše v nekem članku:

"Nemce bomo prisilili, da bodo zopet zgradili naše porušene domove in tovarne. Ne mi, temveč Nemci bodo zopet zgradili Dnjepropetrovsk in druga porušena mesta."

Sovjetski častniki na ameriških manevrih

Ameriški vojni tajnik Stimson je sporočil, da so bili sovjetski častniki povabljeni, naj se udeležijo kot opazovalci armadnih manevrov v Carolini. Častnike bo določil vojaški ataše ruskega poslanstva v Washingtonu.

Manevrov v Louisiani si je ogledalo več angleških častnikov.

NA VZHODNI BOJNI FRONTI

Ruski vojaki bredejo po neki reki, ko prodirajo na nekem neimenovanem kraju proti sovražniku. Ruska armada je dobro opremljena in se lahko primerja nemški.

Stavke in uravnave

Stavbinski delavci v Pittsburghu so zapretili s stavko. — Green, Lewis in Hillman povabljeni pred senat. — CIO pripravlja veliko demonstracijo.

V Pittsburghu se je pojavila nevarnost generalnega štrajka stavbinskih delavcev. Če obrambna posredovalna oblast ne bo imela uspeha, bo uvedel Building Trades and Construction Council protestno akcijo. Predsednik AFL councila, James Ahearn, je rekel, da skušajo razne konkurenčne unije posegati v delokrog njegove organizacije, čemur je pa treba napraviti konec.

Istčasno je izjavil newjerseyski CIO council v Trentonu, da bo poklical na stavko 250 tisoč svojih članov, če se Air Associated, Inc., v Bendix, N. J., ne bo vklonila odloku obrambne posredovalne oblasti ter sprejela na delo vseh delavcev, ki so bili odpušteni zaradi unijske aktivnosti. S to protestno demonstracijo bo pokazalo delavstvo svojo silno moč in vpliv.

Senatni obrambni odbor je povabil predse predsednika Ameriške delavske federacije, Williama Greena, predsednika United Mine Workers, Johna L. Lewisa, in Sidneya Hillmana, soravnatelja produkcijske uprave. Zaslisani bodo glede nekega stanovanjskega projekta v Wayne okraju.

Zaslišanje se bo vršilo v sredo, in pri tej priliki bodo skušali dognati, čemu je bil zaničan kontrakt P. J. Currier Co. iz Detroita, dasi je stavila, kot zatrjuje Lewis, najnižjo ponudbo.

Predsednik United Mine Workers trdi, da družba zato ni dobila kontrakta, ker ima zaposlene CIO delavce. Currier Company je zahtevala za delo 979.000 dolarjev, kompanija, pri kateri delajo 31.000 AFL, pa nad en milijon dolarjev.

Nevarnost stavke v velikih napravah Consolidated Aircraft Corporation v San Deigo,

Cal., je minila, ker je družba podpisala novo pogodbo z AFL mašinisti, ki so zapretili s stavko.

Po novi pogodbi bo delovni čas v tovarni skrajšan od dnevnih deset na devet ur. Tovarna ima zaposlenih 28 tisoč delavcev ter ima skoro za 10 milijonov dolarjev vojnih naročil.

V Newarku, N. J., si skušajo s pomočjo stavke izboljšati finančni položaj delavci pri Charles Engelhart, Inc. Trdijo izdelujejo precizne instrumente za letala.

V Clevelandu se je vrnilo v tovarne Midland Steel Products Company 1400 delavcev. Več tisoč članov CIO je klarske unije stavka pri Great Lakes Steel Company v Detroitu. Vodstvo unije ni stavke odobrilo, saj je zapretilo vsem stavkarjem z izključitvijo.

Stavkarji zahtevajo znatno višjo plačo kot jo določa pogodba, sklenjena med kompanijo in unijo.

Posebna komisija, ki jo je imenoval predsednik Roosevelt ter ji naročil preiskati ozadje spora med 1 milijon 260 tisoč organiziranimi železničarji ter železniškimi družbami, je izjavila, da je pripravljena uravnati spor, če se obe stranki zadovoljita z njenimi pogoji. Komisija bo prevzela vlogo posredovalke, ni pa verjetno, da bi kaj pridila opravila, ker železničarji in železniške družbe preveč trdno vztrajajo pri svojih zahtevah.

Zahteve angleških delavcev

Anglija naj čimprej razvije svojo fronto na evropski celin. — Na nazadnjake v vladi so padli težki očitki.

Tvorniški zastopniki pol milijona organiziranih angleških delavcev zahtevajo od ministrskega predsednika Churchilla, naj Anglija čimprej razvije na zapadu fronto proti Nemčiji.

Po Angliji se splošno širijo zahteve glede ustanovitve nove fronte, istčasno pa narašča tudi nezadovoljstvo z vlogo, ki jo igra Anglija v sedanji vojni.

Na prihodnji seji angleškega parlamenta bo več parlamentarcev izjavilo: Če hočemo Rusijo rešiti, moramo napasti Nemčijo.

Voilni laborit, polkovnik Josia Wedgewood, bo zahteval konec sedanje angleške defenzivne politike.

Organizirano delavstvo je izjavilo potom svojih zastopnikov: — Svečano obljublamo povečati produkcijo in jo v taki meri nadaljevati, da bo moč goče vzdržati zapadno fronto, istčasno pa pomagati naši zaveznici Rusiji.

Kako znajo zavijati . . .

Voditelj ameriških izolacionistov pravi, da kuje vlada iz torpediranja bojne ladje politični kapital.

John T. Flynn, predsednik "America First Committee", to je organizacije, v kateri se zbirajo nasprotniki ameriškega vmešavanja v evropske zadeve, je izjavil, da je bilo torpediranje ameriškega rušilca "Kearny" eden tistih slučajev, ki jih nalašč fabricirajo za vojne svrhe.

Po Flynnovem zatrdilu je postal ameriški narod žrtve zarote, čije cilj je pahniti Ameriko čimprej v vojno viharo.

Ameriške bojne ladje pod poveljstvom bojažljivega tajnika Knoxa, — je rekel, — preganjajo brez dovoljenja ameriškega kongresa oziroma ameriškega naroda, po vojnih zakonih nemške podmornice. Če je pri tem kakšen ameriški rušilec zadet, skuša vojna stranka prepričati narod, da Nemci brez kakršnegakoli vzroka ali povoda napadajo naše ladje. Narodu je resnica dobro znana. Vse te napade izzivajo Amerikanci.

Vojna stranka, — je nadaljeval Flynn, — moli za pogreznje ameriških ladij pod angleško zastavo in z ameriški vojniki na krovu. Namen vsega tega je navditi ameriški narod z vojno mrzlico.

Gospodinje proti podražitvi mleka

V Syracuse, N. Y., je bila ustanovljena organizacija gospodinj, "Organized Housewives", ki uživa vso podporo Dairy Workers unije (AFL). Organizacija nasprotuje podražitvi mleka in je tudi proti temu, da bi farmer dobivali za mleko manj kot dobivajo sedaj.

Predsednica Mrs. Carl Nye je rekla: — Velemlakarnam ni treba dražiti mleka in farmerjem lahko več plačajo, pri tem jim pa še vedno ostane dovolj dobička.

Smrt znanega veleklavca

V Chicagu je umrl v starosti 81 let, G. Cudachy, ki je leta 1890 s svojim bratom ustanovil veliko klavniško podjetje Cudachy Packing Company. Izza svojega trinajstega leta je delal v klavnici. Bolehal je precej časa, slednjič je pa podlegel srčni kapi.

Pomožni generalni pravdnik obstreljen

Pri Woodbridge, Conn., je 41 letnega pomožnega generalnega pravdnika Samuela Clarka na lovu ponesreči obstrelil njegov brat Theodore. Odpeljali so ga v Grace bolnišnico v New Haven, Conn., kjer so ugotovili zadržniki, da njegove poškodbe niso smrtno nevarne.

škega kongresa oziroma ameriškega naroda, po vojnih zakonih nemške podmornice. Če je pri tem kakšen ameriški rušilec zadet, skuša vojna stranka prepričati narod, da Nemci brez kakršnegakoli vzroka ali povoda napadajo naše ladje. Narodu je resnica dobro znana. Vse te napade izzivajo Amerikanci.

Vojna stranka, — je nadaljeval Flynn, — moli za pogreznje ameriških ladij pod angleško zastavo in z ameriški vojniki na krovu. Namen vsega tega je navditi ameriški narod z vojno mrzlico.

ROOSEVELT BO SE ENKRAT KANDIDIRAL

V Kansas City, Kans., je govoril pred Zvezo republikanskih ženskih klubov Alf M. Landon, ki je leta 1936 neuspešno kandidiral za predsednika Združenih držav. Dejal je, da so nepristranski in izkušeni politični pisatelji v Washingtonu prepričani, da bo Franklin D. Roosevelt še četrtič kandidiral za predsednika.

Doživeli smo žaloigro, — je dejal, — ko je začel uganjati predsednik sebično, politično igro. V tem času velike krize, ko so vse naše misli osredotočene v narodnem obrambnem programu, je začel pisati predsednik članke, s katerimi neti politično sovraštvo.

Predsednik prav dobro ve, da se navzlic njegovim obljubam bližamo nižjemu življenjskemu standardu. V sled tega je začel ščuvati skupino proti skupini, da pa obdrži svoje pristaje, si je izbral za cilj nekakšen novi svetovni red.

Pod krinko deželne obrambe skuša skupina njegovih pristavev spremeniti Ameriko v kolektivno državo. Rooseveltovim pristajem ni mar stiska malega trgovca in podjetnika. Prepričani so, da je odigral svojo vlogo. Nič jih ne briga, če izgube delo ljudje, zaposleni pri malih podjetnikih ter so navezani na javno pomoč. S tem se le poveča število onih, ki so od države odvisni ter se olajša ustanovitev novega svetovnega reda.

"Kdaj bo izbruhnila vojna?"

Nenadne spremembe v japonskem kabinetu so precej razburile prebivalstvo Filipinskega otočja. Na cestah, v klubih in pri barah se vse vprek povprašuje: — Kdaj bo izbruhnila vojna?

Skoro vsi krogi so prepričani, da snujejo Japonci sovražno akcijo proti Združenim državam. Najbolj vznemirjeni so seveda Japonci, ki jih je na Filipinskem otočju precej.

Rusija ima v rezervi 15 divizij

Neko angleško radio poročilo naznanja, da ima Rusija še vedno 150 divizij v rezervi, kar je približno dva in pol milijona mož. To vojaštvo je pripravljeno za obrambo ostale Rusije in za nadaljevanje vojne.

Izdatna pomoč Rdečega križa

Vodstvo Rdečega križa poroča, da je izza izbruha vojne meseca septembra leta 1939 poslalo raznim evropskim in azijskim narodom živil, obleke, zdravil in drugih potrebščin v znesku 49 milijonov 735 tisoč 515 dolarjev.

Skoro tri četrtine te vsote so šle za Anglijo in za njene kolonije.

Eksplodizija v tovarni za magnezij

V Los Altos, Cal., je v veliki tovarni za magnezij, ki je veljala deset milijonov dolarjev, eksplodiral plin.

Šest delavcev je bilo resno, nad dvajset pa lažje poškodovanih.

Nemška mornarja pobegnila

Iz koncentracijskega taborišča pri Fort Lincoln v North Dakoti sta pobegnili dva mlada nemška mornarja. Naselniški uradniki in uradniki justičnega departamenta ju iščejo po vsej državi.

Vojni departament potrebuje dosti sukna

Kot poroča vojni departament, bo armadno skladišče v Philadelphia skušalo čimprej nabaviti 33 milijonov jardov sukna. Da bo dana tudi manjšim podjetjem prilika za zaslužek, ne bo naročenih od nobenega podjetja več kot 25 tisoč jardov sukna.

"Daily Express", glasilo, municijskega ministra lorda Beaverbrooka, vprašuje, čemu ne vzpizarjajo angleški letalci pogostejših napadov na Berlin, Izza zadnjega zračnega napada na nemško glavno mesto so potekli že štirje tedni.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slavonic Publishing Company, (A Corporation), Frank Baker, President; J. Lupa, Sec. — Place of business of the corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

48th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
Subscription Yearly \$5.—, Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list na Ameriko in Kanado \$6.—; na pol leta \$3.—; na štiri leta \$18.—. Za New York na celo leto \$7.—; na pol leta \$3.50. Za inostranstvo na celo leto \$7.—; na pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno hitro, nedelje in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 8-1343

BUENOS AIRES IN WASHINGTON

Dogodki zadnjih let so ponovno dokazali, da v sedanjem času pomen trgovinskih pogodb med narodi ni omejen na olajšanje in razširjenje prodaje, pač pa služi predvsem tudi političnim ciljem.

Politika in gospodarstva ni več mogoče ločiti. Bili so časi, ko je o politiki odločalo gospodarstvo, dočim nam je mogoče zdaj skoro v vseh deželah opaziti, da postaja gospodarstvo čedalje bolj orodje politike. Opažamo tudi, da država kot zastopnica politike čedalje bolj omejuje svobodo trgovine in industrije, skušajoč gospodarsko silo naroda tako prikriti, da bo predvsem služila političnim ciljem.

Vse to je treba vpoštovati pri presoji trgovinske pogodbe, ki je bila pred nekaj dnevi sklenjena med Združenimi državami in južno-ameriško republiko Argentino.

Med vsemi ameriškim republikami je Argentina doslej veljala za precejšnjo nasprotnico vseameriške solidarnosti, ki jo predsednik Roosevelt s tako veliko vnemo zagovarja in priporoča.

Povod temu nasprotovanju so dali razni ideološki razlogi, predvsem pa očitno, da je Argentina v mirnem času izvažala svoje blago in pridelke skoro izključno le v evropske države, dočim ji je severoameriški trg zapirala previsoka carina.

Od časa do časa se je pa še marsikaj drugega pojavilo, kar nikakor ni moglo vzbuditi v Argentincih posebne ljubezni in prijateljstva napram velikemu severnemu sosedu.

Ameriška javnost je mogoče že pozabila, toda Argentina se še dobro spominja, kako strašno je zavrelo med ameriški farmerji in kako srdite proteste je bilo slišati, ko je razmeravalo ameriško armadno vodstvo naročiti iz Argentine za par sto tisoč dolarjev zmazjenega mesa.

Trgovinska pogodba je bila sicer sklenjena, ni pa razrešila perečega problema, kje naj dobi Argentina potrebna tržišča za svoje produkte, dokler ji pot v Evropo zapira blokada.

Nihče ne more ovreči dejstva, da poljski pridelki Argentine in drugih južno-ameriških republik resno konkurirajo s pridelki ameriškega poljedelstva.

Južni Ameriki so evropska tržišča ravno tako potrebna kot bodo izstradani Evropi po sedanji vojni potrebni južno-ameriški pridelki.

Ti problemi se bodo tako poosttrili, ko bodo prvi evropski tovorni parniki pripluli na reko La Plata.

To se seveda le domneva, kajti vsebina argentinsko-ameriške trgovinske pogodbe se ni bila objavljena.

Mogoče vsebuje pogodba točke glede vzajemne rešitve vseh perečih vprašanj. V to svrhu bi bilo seveda potrebno tesnejše politično sodelovanje.

Samomor po divji vožnji

35letni Thomas Robbins, sin bogatega renčarja, se je smrtno zaljubil v 30letno ločenko Catherine Hunter. Seznanila sta se v Denver, Colo., kje je jo tuji vprašal, če se hoče poročiti z njim. Ona ga je odbila in se odpeljala proti Californiji. Nenehoma ji je sledil. Ko se je v soboto odpeljala iz Lancastera, Cal., k nekemu znanцу, ga je takoj opazila za seboj. Pognala je in dosegla naglico 75 milj na uro. On jo je pa dohitel ter ji velel stopiti iz kare. Stopil je poleg nje, potegnil revolver ter si poglaval kroglo v glavo.

Prometni policist, ki jima je nekaj časa sledil, je rekel, da tako divje vožnje ni videl še nikdar v svojem življenju.

Hunterjevi je bilo žal, ker ga ni uslišala.

Novi poslanik republike Panama

Iz glavnega mesta Mehike je poletel z letalom v Washington novi panamski poslanik v Združenih državah, Ernesto Jean Guardia.

Državna policija naj zastraži tovarno

William R. Browne, šerif mesta Bendix, N. J., je prosil Charlesa Edisona, guvernerja države New Jersey, naj državna policija zastraži naprave Air Associates, Inc., v katerih izdelujejo fine instrumente za letala.

Delavci se vedno štrajkajo, toda krivda ni na njihovi strani, pač pa na strani kompanije. Zaštrajkali so, ker je kompanija odpustila nekaj delavcev, kateri so z vso vnemo agitirali za unijo.

Vmes je posegel obrambni posredovalni urad ter naročil kompaniji, naj sprejme delavce nazaj, obenem naj pa tudi vsi štrajkarji dobe svoja prejšnja mesta.

Družba se izgovarja, da ne more podeliti naslovov vseh štrajkarjev na delo, pač jih bo pa zaposlila v skupinah, kolikor bo na razpolago prostorov.

Štrajkarji s tem niso zadovoljni ter pravijo, če je bil prej za vse prostor, mora biti tudi sedaj.

Serif se boji resnih izgrediv valed česar je prosil guvernerja za pomoč.

Ray Brock o četnikih

New York Times je objavil 12. oktobra članek svojega angleškega dopisnika Ray Brocka, posvečen četnikom in njihovi herojski borbi za osvoboditev trpeče Jugoslavije.

V prvem delu svojega članka opisuje Ray Brock divjaški zračni napad nemških letal na Beograd. Hito, v kateri je bil staneval, je raznesla bomba Veliki marmorni kip četniškega poveljnika, vojvode Vuka Popovića, ki je stal blizu njegove hiše, je eksplozija porušila padec spomenika tega pokojnega četniškega heroja g. Brock v kpi pripodobi povezuje z vstajanjem novega rodu četnikov, ki so se v istem trenutku zgrnili proti prestolnici, da stopijo v boj z istim osvojevalcem, Nemčijo. Ko je započel Jugoslavijo, je Ray Brock srečeval z hribih in gozdovih stare četnike in se čisto pogovarjal z njimi o Beogradu. Videl je, kako so se sestajali in pripravljali silne zaloge streliva, pušk in lahkih poljskih topov, da bi v planinah Srbije, Bosne, Hercegovine, ob dalmatinski obali in v črnogorskih soteskah nadaljevali stoletno borbo.

Njihova središča so v planinskih naselbinah, pravi Ray Brock, vendar so oni povsod, kjer je sovražnik; streljajo, napadajo vojaške obhoda, drigajo v zrak smodnišnice in napadajo iz zasede cele čete nesrečnih nemških in italijanskih zaslednih vojsk. Resnična poročila nemških in italijanskih vojniš krogov pravijo, da je vojakom osišča ljubše rusko bojišče kot bojevanje v Jugoslaviji, kjer utrjevanje ni ne pomaga in kjer življenje nikoli ni varno, celo na položajih vrhovnega poveljstva ne.

Gospod Brock opisuje četnike. Četniki so kmetje in meščani, pastirji, mornarji in trgovci. Nekaj slavnih četnikov iz prejšnje svetovne vojne je zdaj v inozemstvu. Milan Gavrilović, jugoslovanski poslanik v Moskvi; Rija Šumenković, jugoslovanski poslanik v Turčiji; polkovnik Božin Simić in drugi. Oni se spominjajo svojih bojev z Bolgari in Avstrijci.

Četniki niso krvoločni, nadaljuje Brock, oni so hrabri in odločni borci, ki ne poznajo u-

smiljenja; njihovo delo je delo za vstajenje Srbije in svobodne Jugoslavije. Kralj Peter I. je bil osvoboditelj, njegov sin Aleksander je bil Zedinitelj; sedanjega kralja Petra II. ni imenujemo Obnovitelj, govore četniki.

Pripoveduje o hrabrosti četnikov in o legendah o njih, pravi Ray Brock med drugim: Srbi in Črnogorci so junaki in boreči, pred katerimi se skriva divjaški nemški vojak in celo vrednost angleških vojakov poindincev. Povest o vojvodi Tankosiću, skoraj neverjetna je, je znana vsakomur v Srbiji. Pozimi leta 1914 Peter Mrkonjić — kralj Peter I. Osvoboditelj ukaže svoji vojsko napad na desno krilo avstro-ogrske čet, ki so predirale skozi zasnčen planine vzhodne Srbije. Polkovnik, ki je poveleval srbskim četam v tem odseku, pošlje po četniškega vodjo Tankosića in mu pojasni, da od svojih čet ne more na noben način poslati proč niti majhnega oddelka; Tankosić je hotel t 503 s svojimi četniki a treba je bilo hrane za tristo ljudi, Tankosić je povedel svoje četnike čez bosanske planine; jedli so volkove, prestregli so Avstrijce, uničili in razpršili polovico njegove divizije, presekali dovoz vojniš potrebščin in dvignili v zrak sovražnikovo smodnišnico. Tankosić je padel. Ko so Avstrijci leta 1915 zasedli Beograd, so odkopali Tankosićev grob in njegove kosti razmetali med trupa obošencev na trgu kralja Milana.

In g. Brock nadaljuje: "V zvezdnatih nočeh po tistem dnevu, ko se je jugoslovansko ljudstvo dvignilo v revolucijo, napravilo prevrat in postavilo na prestol kralja Petra II. iz borbeno dinastije Karađorđevićev, kar je zločinski Rajh smatral za izzivanje, so vsi Srbi vedeli, kaj se pripravljajo. Pesem, ki so jo v teh nočeh prepevali v divjem navdušenju je bila: "Spremite se — spremit se četnici..." Dne 28.

TRGANJE IN BOLEČINE V MISICAH?
Hitro pomirjajte bolečine s Pain-Expeller.
Najboljši prijatelj v nesreči vam je:
PAIN-EXPELLER

Najboljši prijatelj

v nesreči vam je:

SLOVENSKA NARODNA PODPORNJA JEDNOTA

BRATSKA, DELAVSKA
PODPORNA USTANOVA

Sprejema moške in ženske v letih od 16. do 50, in otroke do 16. leta starosti.

ČLANSTVO: 52,000

PREMOŽENJE: \$8,000,000.00

Za ožje informacije glede zavarovanja vprašajte lokalnega tajnika društva SNP

Glavni stan:

2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

SLOVENCI!

NAJBOLJ POPOVNA ZALOGA
SLOVENSKIM FOTOGRAFŠKIM
PLOSČ DOBITE PRI
JOHN MARSICH, Inc.
463 WEST 42nd STREET
NEW YORK, N. Y.

marca je mlad častnik v pogovoru dejal, da je vojna pred vrati in da je možno, da bo Jugoslavija premagana. "Vendar," je rekel, "rad bom jutri umrl za tisto, kar sem doživel večeraj."

BESEDE VOJAŠKEGA STROKOVNJAKA.

Major Irwin Lessner se je v prejšnji svetovni vojni udeleževal bojev na italijanskem bojišču. Nedavno se je vrnil čez Sibirijo in iz Vladivostoka v Združene države. Želel pokazati svoje občudovanje za herojske boje četnikov v Jugoslaviji, je Mr. Lessner napisal za New York Herald-Tribune članek posvečen srbskim četnikom. V njem med drugim pravi:

Berlin, govorec o srbskih uporih, opisuje četnike kot neorganizirane skupine upornikov in divjaške kmete s pomankljivim poznavanjem vojne umetnosti. Zares so četniki najboljše izurjeni in organizirani del jugoslovanske vojske, močno in tajno narodno telo zakleli so se, da bodo večno vodili borbo za srbsko svobodo in proti ločitvi Hrvaške in Slovenije od Srbije. Poročalo se je, da se ustaši borijo ob strani mejskih čet proti upornim Srbom. Berlin sam opisuje ustaše kot "vojaško oblačeno stražo Ante Pavelića, šefa hrvaške države." Skrpne iz delov razkosane Jugoslavije. Zares je to drugačna, tajna politična organizacija. Mnogi od njenih članov so bili v zvezi z umorom kralja Aleksandra v Marseilles leta 1934. Sedanjí politični voditelji "neodvisne Hrvaške" so po večini politični begunci, ki jim je Madžarska in Italija dajala potuho v svojem sovražstvu do Srbije.

V ozadju se udeležuje godtalnih političnih bojev na Balkanu še druga tajna skupina, ki se poslužuje terorja. To so bolgarski "komitadiji". Oni se ne bore za ideale, kakor srbski četniki, v prejšnji svetovni vojni so jih naši sovražniki podkupili s šestimi milijoni za izvajanje terorja nad Srbi, ki so se borili v pošteni borbi in da prisilijo Bolgarsko k vstopu v vojno proti Srbiji. V naša tvevanja svojega članka Mr. Lessner opisuje organizacijo četnikov, njihovo važno vlogo v prejšnji svetovni vojni in poudarja pomen njihovega gibanja v današnji borbi za znago pravice in svobode.

Ameriki proti nevarnost. Veste državljan je dolžan, da po svoji zmocnitvi kupi Defense Savings Bonds in Stamps.

KUPITE
DEFENSE SAVINGS BONDS
in STAMPS

DR. VLADIMIR MAČEK "POD NAZORSTVOM."

(JUD.) — Associated Press poroča iz Berlina, da je nemška uradna poročevalna družba NB objavila uradno obvestilo iz Zagreba, da je vodja hrvaškega naroda in bivši podpredsednik jugoslovanske vlade dr. V. Maček postavljen pod policijsko nadzorstvo "vseled njegovih zvez z osebam, ki vzdržujejo stike s sovražniki iz inozemstva." Nemško poročilo pravi, da se "nadzorstvo ne more istovetiti s "pripornom," ker je namen nemških uradnih oblasti, da ga "oddaljijo od vpliva uničevalnih elementov, sovražnikov naroda."

Ameriški listi pišejo, o dr. Mačeku kot vodji hrvaškega naroda v Jugoslaviji. Londonski radijo je v slovenskem in srbo-hrvaškem jeziku sporočil to vest Jugoslaviji, poudarja pomembnost, da nemško uradno sporočilo ne omenja kraja, kjer imajo dr. Mačeka "pod nadzorstvom." V svojem komentarju poroča londonski radijo o političnem stanju v Jugoslaviji in pravi, da je vest o krutem ravnanju z vodjo hrvaškega naroda dr. Mačekom nov in težak udarec za vso Jugoslavijo. Dr. Maček skupaj s Srbi, Hrvatimi in Slovenci nadaljuje odpor proti Nemčiji in Italiji in vsem sovražnikom našega naroda.

Ministerstvo dr. Mačeka v istem času z nemčijstvom našega naroda v domovini, združuje vse Srbe, Hrvate in Slovence v obhoduvanja tega redkega moča in v odločnem poverjanju, da Srbi, Hrvati in Slovenci v Slovenem preostaja samo ena pot: skupna borba za vstajenje Jugoslavije.

Oče in sin žrtve eksplozije

V tovarni National Magnesium Corporation je eksplozija razmetala magnezijaki prah. Šestdesetletnega Ferdinanda Crisquola, ki je popravljal ventilator enonadstropnega tovarniškega poslopja, je vrlo na tla, kjer je mrtev obležal. Njegov sin, 21 letni Fred, je dobil take okoline, da je uro pozneje v bolnišnici umrl. Tovarna ima precejšnjo vladna naročila.

Poskodovana sta bila še dva druga delavca.

Letos ne bo Noblovih nagrad

Iz Stockholma je dospelo v London poročilo, da švedska vlada ne bo letos izplačevala Noblovih nagrad. Vsofe, ki bi imele biti letos izplačane, bodo pripisane kapitalu.

POPRAVEK

Prejšnji teden je bilo poročano, da se nahaja Mr. Tomas Previč v St. Marys bolnišnici v Pittsburghu, Pa. Pravilno ime bolnišnice je: St. McKee bolnišnica v Pittsburghu. — Prosim, da se nam oprostite. — Ured.

Peter Zgaga

Obisk iz gornjega New Yorka.

Prejšnji teden je bil pri meni moj stari kamerad Pavle Zelaznik, ki je pred leti zamenjal težko kovaško kladivo s pištoljo in z brano v prijaznem Elk Creeku.

Spočetka mu je bilo nerodno, ker ni bil vajen farmskega dela, kmalu se je pa privadil in ima zdaj na svoji farmi nad petdeset glav: tri krave in sedemindeset puranov.

Vesel sem bil pozdravov, ki mi jih je prinesel Pavle iz tamkajšnje okolice.

Spomnil se me je Tone Kerzic, ki se je naposled vendarle odločil za samski stan, nikakor se pa ni zapisal večnemu devilstvu; kovač Per in njegova žena Katra, ki vztrajno in previdno kužeta usodo svojega življenja; farmer Tomé, kateremu bo pozimi malo nerodno, todi pomlad mu bo prav zagotovo zdravje vrnila; prijatelj Habine, ki se ob čitanju današnjih poročil grabi za glavo in mrmra: — Saj ni mogoče verjeti, kam je prišla Nemčija, v kateri se je čalo pred leti poštno zastužiti in udobno živeti; moj nekdanji bližnji sosed Peter Rode, agilen zastopnik "Glasa Naroda", ki nestrpno čaka, kako bo udarila ura na volilni dan; korenina Semrov, ki vsako desetkrat prej pretehta, predno jo reče; nekdanji Clevelandčan Nagode, ki je tako zanesljiv, da mu šolske oblasti in starši z mirno vestjo otroke zaupa; farmer Paul Logar, ki leta vsako leto kakor metulj od cvetja do cvetja.

Pa kdo naj nateje vse druge, ki so s trdim delom, znojem in trudom završili v tistih nekoč samotnih krajih težko nalogo pijačarjev, da zdaj s ponosom zro na svoje uspehe.

Vsaka slovenska farma v gornjem New Yorku je kakor pomonska roža v zelenem soptu, vsak slovenski farmer pa posebljena marljivost in ponos vse okolice.

Nemčija.

Med nemškim ljudstvom je baje precej razširjen naslednji pogovor:

— Kdo je tista elegantna ženska, ki tako ponosno stopa po cesti?

— Kaj je ne, poznate? To je Nemčija. Obleke ima iz Pariza, čipke iz Belgije, krznen plašč z Norveškega; platinasti nakit iz Čehoslovaške, čevlje iz Poljske, rokavice iz Baltika, črn, žalni pajčolan pa iz Rusije.

Podjetnost.

To se je zgodilo v glavnem mestu južno-ameriške republike Argentine, v Buenos Aires.

Mlad možki je kupil na odplačilo nov bicikel. Za prvo odplačilo je dal staro polomljeno kolo. Z novim biciklom je dobil pri drugem trgovcu secondhand motocykel, ki ga je zamenjal za novega pod pogojem, da bo na mesec toliko in toliko odplačeval. Potom zamenjave si je nabavil staro karo, staro zamenjal za novo, novo se za boljše in tako dalje, da je ponudil naposled kot prvo naplačilo par tisoč dolarjev vredno karo za nakup drage jachte.

Vse te transakcije je izvršil prej kot v teku enega tedna. Sedel je na jacht in se odpeljal na široko morje.

Izza tistega časa ni o njem nobenega sledu.

KUHARSKA KNJIGA:
Recipes of All Nations
(V angleškem jeziku)
RECEPTI VSEH NARODOV
Stane samo **2.00**
Knjiga je trdo vezana in ima 321 strani.
Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za ose, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čim bolj izveščati in izpopolniti.
Narodite pri:
KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street
New York, N. Y.

GOSPOD iz KONOPIŠTA

Napisal: I. WINDER.

112

Namestnik škof dr. Marshall je podelil Otonu, ko se mu je približalo odrešenje, zakramente za umirajoče. Uro po nastopu smrti je prišel odposlanec cesarjevega višjega dvornika ter ukazal gledališki igralki, naj nečestoma zapusti vilo.

Marija Terezija je objela odhajajočo igralko, ki je komaj utegnila pospraviti svoje stvari. Odposlanec višjega dvornika je sporočil načelniku, da je zrak čist. Čez četrto uro so se jele ustavljati pred hišo žalosti prve dvorne kočije. Mrliška soba se je napolnila z nadvojvodami. Vse visoko plemstvo, visoki generali, najvišji cerkveni dostojanstveniki so prišli. Knez Montenuovo, ki je bil že nekaj časa cesarjev prvi višji dvornik, je odredil razvite blišča, ki ga je predpisoval špansko-habsburški dvorni obrednik.

Slovesnim bliščem so prepeljali truplo v kapucinsko grobnico. Cesar in prestolonaslednik sta opravila ob mrliškem odru kratko molitev. Eno uro so zvonili vsi dunajski zvonovi. Eno popoldne so Dunajčani s pomilovalnim nametom govorili o "lepem Otonu" in njegovih norih nezgodah. Samo v Ottakringu, v delavski četrti so menili: "En zadavec manj." Potem ni nihče več govoril o njem. Pozabili so ga, kakor da ne bi bil nikoli živel.

Sveti Jurij.

Sveti Jurij, pobijalec zmajev, je bil Francu Ferdinandu najljubši svetnik. To nagnjenje je bilo nastalo slučajno, ko je dobil mladi nadvojvoda nekaj svetnikovih slik in kipov v last. Kot mlad častnik na Gornjem Avstrijskem je pri svojem neurinem skitanju po deželi v kmečkih hišah in vaskih gostilnah mnogokrat videl svetega Jurija, preproste, okorne lesene rezbarije majhne umetnostne vrednosti. Bogat kmet mu je bil podaril bleščeto a grdo rezbarijo, bogato okrašeno svetega Jurija. Ki jo je bil mladi nadvojvoda pohvalil, da bi razveselil lastnika. Kmalu nato so je prekupevalci ponudili mlademu prinocu lepše slike in sličice, kipe in kipe sv. Jurija. In Franc Ferdinand jih je kupoval; zbiralska strast se je bila zbudila v njem in planila na sveti predmet, ki zbiral čevemu sreču ni mnogo pomenil.

Vedel o tem svetniku ni bogve kaj, o drugih svetnikih je vedel več, a za to ni šlo. Dolg čas je bil hud, in ker ga ni mogel zmerom preganjati z lovom na živali, mu je prišlo na misel, da bi lovil svete Jurije. Svetega Jurija so bili umetniki in samouki v mnogih stoletjih že nešteto krat naslikali, izrezljali ter upodobili v kananu, glini, železu, srebru, zlatu in bronu, posebno radi pa v lesu, tako da si povsod, neredko celo v siromašnih kočah, naletel na mladeniča, ki prebada zmaja. Franc Ferdinand je kupil vsakega svetega Jurija, ki ga še ni imel v svoji zbirki. Mikalo ga je, da bi imel edinstveno zbirko. In mikalo ga je tudi, da bi kar moči po ceni dobil najdragocenejše kose te zbirke v roke. Strastna varčnost, ki jo je bil podedoval po očetu, ni smela ovirati zbiralske strasti, ampak je morala dopolnjevati zadoščenje nad vsako pridobitvijo in ga povečevati. Šele predmeti, ki jih je dobil "na pol zastonj" so pripravljali nadvojvodi pravo veselje.

Zbiral je brez izbire, kakor je že deček brez izbire zbiral znamenja in pisane. V neki kmečki hiši je odkril posteljnjak, ki je bil okrašen s podobo sv. Jurija, kupil je posteljnjak in dal zanj lastniku vsotico, ki je zadostovala za nakup novega posteljnjaka iz delavnice vaškega mizarja. Včasih je plačal tudi zelo visoke zneske za kakšen kos, ki ga je izsledil pri trgovcu s starinami. V njegovi zbirki so bile krasne umetnine poleg neslanih mazarij, najzibnejše stvari poleg najostudnejših. Ena mu je bila tako ljuba kakor druga, njega je mikalo samo veliko število nabranih kosov. Ko je bil zbral 3750 kosov, je začel misliti na zgraditev hiše, kjer bi bila zbirka nameščena. kajti konopiška uradniška hiša, je postajala zanj pretesna.

Med tem je bila dobila sloves, ki ni bil le časten, kajti kdor je videl ta čudni uspeh čudne zbiralske strasti, je sicer lastniku v oči hvalil ničeve in grde kose prav tako kakor dragocene in lepe, a je prve dalj časa ohranil v spominu, in največ o njih pripovedoval tujcem, ki so hoteli zvrediti, kakšen človek je prestolonaslednik.

Ko je Franc Ferdinand četrto stoletja brezizselno množil svojo zbirko svetih Jurijev, strastno lakomen na vsak nov kos, drugače pa brez kakšne duševne ali duhovne zveze s svetnikom — kako vse drugače, kako srečno drag, kako iskreno domač mu je bil sleherni kos njegove zbirke rogovil! — in ko so že mnogo let iz vseh muzejev sveta, iz trgovin s starinami, iz kmečkih hiš v planinah, iz čeških, bavarskih in poljskih siromašnih koč vlačili znamenjete podobe v Konopišče, so je bil nekadašnji ded pred začudenimi očmi Franca Ferdinanda sveti Jurij prebujati v življenje.

Čudež se ni zgodil, a zgodila se je čudna reč, da je Franc Ferdinand našel človeka, ki ga je naučil pravilneje gledati svetega Jurija, in novi način gledanja je bil tako poživljajoč, da so se slike in sličice, kipi in kipe pri razdelitvi njegovemu lastniku skrivnostno domnevali in so mu prvič razodeli, da je med njim in med njimi skrivnostno tesna vez in da je božja previdnost napotila nadvojvoda, da si je izbral pobijalca zmajev za varuha in najljubšega svetnika.

Mož, ki mu je bil Franc Ferdinand dolžnik za to razodetje, ni bil ne slepar, ne šarlatan, ne kdo izmed tistih mnogih viteзов stree, ki se pristinjajo k visokorodnim gospodom in jim tvežejo vse mogoče in nemogoče, ampak zelo trezen mlad častnik, ki so ga bili dodelili prestolonasledniku za krilnega pribočnika. Podpolkovnik Aleksander Brosch, pl. Arenau je imel kot krilni pribočnik Franca Ferdinanda nalogo obravnavati vojaške spise, ki jih je dobival prestolonaslednik.

Spisov je bilo tako malo, da se je podpolkovnik zavzel. Vojaški položaj, ki ga je bil cesar dovolil prestolonasledniku, da bi ga odvrnil in odrazil od vsakršne politične delavnosti, je bil vendarle tako pomemben, da bi bil moral biti vsakdanji dotok spisov veliko večji, ko bi bilo šlo ve po pravici.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

Obisk v Kanadi

Piše MICHAEL PREBILICH, Eveleth, Minn.

Nadaljevanje

Nadalje zopet vidimo na tisoče milj krasnih asfaltiranih in cementiranih cest. V našem železnem okraju zraven Eveleth imamo železno cesto; edina taka cesta na svetu. Po njih milijone in milijone modernih avtomobilov drvi brez odnehanja po dnevi in ponoči na vse strani dežele. Amerika in antierikanski ljudje živijo v neizmerni neglici. Hitrost je dandanašnji sistem. In zopet drugi pisatelji, ali znani slovenski pesnik Oton Zupančič iz Bele Kra jine pravi: "Da vsaka ptica rada poleti v gnezdo, kjer se je izvalila."

Spodaj podpisani je pa naredil ravno nasprotno prvega dopisnika in sem šel najpoprej v stari kraj, potem v Kanado in nazadnje po Združenih državah. Prevozil in ogledal sem si skoraj vse države in distrikte naše Unije in tudi Mehike. Vozil sem se v Washington, Yellowstone park, potem v Chicago, Washington, D. C. in lasko leto smo šli v Californijo in Mehiko. Moje potovanje v Californijo in druga leta poprej po raznih državah sem bolj natanko opisal v tem listu. Vsako leto z svojo družino potujemo v kakšne kraje in tako nas bodo leta kmalu prehitela, s katerimi se bomo tudi mi prebrzo postarali. Na poti sem videl in obiskal veliko število naših rojakov, svojih prijateljev, znancev in sorodnikov. Ampak moram po-

trditi, da se mi ni nikjer obliče kraja tako globoko do srca vtisnilo, kakor se je moje potovanje v stari kraj. Precej ko smo pri Jesenicah stopili na našo zemljo, je srce od veselja skakljalo, da sem zopet enkrat zamogel videti grudo svojega rojstnega kraja. V Ljubljani smo si vzeli par sob v Union hotelu, da smo se za par dni odpotožili od truda polne dolge vožnje, na kateri smo bili noč in dan. Dobro smo si ogledali glavno mesto naše Kranjske, o katerem sem pozneje večkrat pisal in ga obiskal. Najmilejša mi je bila Jugoslavija, katere smo vso obiskali med časom, ko smo bili tam dobre tri mesece.

Iz Ljubljane do Kočevja smo se vozili na vlak. Iz Kočevja smo pa najeli kočijaža in kočijo. V kočiji smo bili štirje, jaz moja soproga, sin in hči. Na poti smo videli več vasi in lepo obdelana polja. Vse je bilo zelenjivo, posebno pa za tukaj v Ameriki rojene moje otroke. Ko pridemo na Videm, se nam je z tistega hriba nenkrat pred očmi odprla naša mila Poljanska dolina, del Belokrajine; moj rojstni kraj, katerega sem zapustil v svojem 16. letu, a zdaj po 18 letih sem ga zopet enkrat zagledal in to krasno dolino, obdano s številnimi znanimi vasi, okoli katerih so lepo obdelane in zravnanе žive in polja. Izza ograj se vidi travnike, holmčke in dolinice, po katerih vodijo gladke stezice in pota na vse strani. Okoli hiš so lepo urejeni vrti s pazljivo obrezanimi drevesi in grmiči. Ob straneh stoji goste hoste in boršči. Izpod gore izvirajo kristalni čisti studenci in po ravninah se razprostirajo pašniki, v katerih se pase številna živina, med katero se vidi tu in tam mlade pastirke in sliši njih lepo petje in veselo vriskanje in življanje. Vse to me je spomnilo na mlada leta, katere se več nikoli ne povrnejo.

Na Videm smo dospeli popoldne. Nebo je bilo lepo jasno in zrak čist kot steklo, tako, da se je na en pogled lahko videlo pred seboj vasi: Brezovica, Čepiane, Vimol, Krale, Zagodac, Gorenja in Dolenja Podgora, Jelena vas, Predgrad, Kovčev vas, Pakel, Leskova vas, Stari trg in Močila. Pred temi vasi mi v bregu pa teče reka Kolpa proti Savi, katere meji Kranjsko in Hrvaško. Dostikrat sem jo v svoji mladosti preplaval. Lepa je Poljanska dolina, ampak jako revna. Poslala je veliko število svojih krepkih fantov in deklet po svetu s trebuhom za kruhom. Skoraj od vsake hiše je moral gospodar iti v tujino no zaslužiti. Ženske so ostale doma, obnavljajo moško in žensko delo in zraven izgojile otroke pridne in delavskih rok za Ameriko in vojaštvo.

Proti dolini kažem s prstom svoji ženi in rečem: "Tam doli kjer vidiš lepe zidane hiše, pokrite z opoko, je vas Predgrad; moja rojstna vas!" — "Ah, kako lepa pokrajina! Jaz sem prepričana, da se mi bode tukaj dopadlo," pravi moja soproga. Ob tem trenutku od samega veselja se mi je s rce omehalo in solze stopile v oči. Četudi bi se rad zadržal solz, jih nisem mogel premagati. Da smo se malo okreptali in potolažili, predno nadaljujemo, smo v prvi vasi stopili v gostilno k g. Shuttetu na Brezovici. Mr. Shutte nas je kmalu potolažil z okusnim prigrizkom in dobro domačo kapljico.

Od tukaj smo nadaljevali še 9 kilometrov v Predgrad, da se enkrat po 18 letih vidim svoje stariše, sestro in sorodnike. Po letu 1905 se je Predgrad veliko premeni. Tu, kjer so poprej stale lesene hiše s slamo

ČETNIKI IN VOJNA V JUGOSLAVIJI.

Nadaljevanje s 3. strani.

javili, če so bili zdravi in izdržljivi. Četniki so bili v prvi vrsti taki, ki so nekoč sami bili četniki.

Namen in naloga četniških bataljonov sta bila v glavnem nadlegovanje in uničevanje sovražnika v ozadju, za sovražnikovi oklopnimi in motoriziranimi enicami, ki bi prebile obrambno črto. In dalje, za vsako posebno drzno junaštvo. Oprema četnikov je bila drugačna kot oprema drugih enic. Vojaška obleka je bila podobna obleki planincev, lahka in pripravna za kraje, kjer ni cest in potov. Na nogah so nosili opanke. Njihov vzrak je bila mrtvaška glava s prekrizanimi kostema. Oboroženi so bili s kratkimi puškami, bombami in ročnimi granatami za boj zoper tankov. Četniškim bataljonom je poveljeval divizijski general Mihajlo Mihajlovič izbran častnik in bivši četnik.

Končni izhod je letos prišel, ko so mnoge enice bile pod orožjem, a še niso prispele na bojno črto, druge spet so bile na položajih, ki so jih težke nemške oklopne divizije že prebile, tretji v planinskih predelih, kjer jini oklopne enice in letala niso mogli do živga. Jugoslovanski vojak, ki je s silnim navdušenjem šel v boj za obrambo svoje zemlje, ni imel časa, da bi to navdušenje uporabil v borbah. Vendar se oni niso predali sovražniku. Bila je pomlad. Gozdovi so bili gosti in listnat. Vest o nemškem obstreljevanju nezavarovanih mest in ubijanju otrok, žena, starecev, o strašnem ravnanju z ljudstvom po deželi in o ropanju in divjaštvu

pokrite, so zdaj lepo zidane hiše, pokrite z opoko in vsaka hiša ima dimnik, tako da se veliko ne razločujejo od ameriških. To je zato, ker leta 1903, 3. julija popoldne je ogenj uničil nekaj hiš sto hiš. Od tistega časa so se po postavi morale delati zidane hiše in pokrite z opoko.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

ZAČETEK POMORSKIH MIN.

Pomorske mine v vojni je prva začela porabljati Rusija v Krimske vojni. Toda tiste mine niso bile velikega pomena, ker jih je bilo tudi premalo. Prva minka polja pa so bila urejena v svetovni vojni ob belgijski obali. Leta 1917 je bilo v Vzhodnem in Severnem morju položenih že nič manj ko 16.000 morskih min. Ko pa je Amerika leta 1917 stopila v vojno, je Nemčija izhod Severnega morja pri Skandinaviji docela zaprla z minami, ki pa so bile stalno nadzorovane.

V sedanji vojni ja zlasti Anglija s svojim brodomjem položila velikanska minka polja, ki tista iz svetovne vojne niso niti senca sedanjih. Tudi Nemčija je v sedanji vojni okoli Anglije napravila svoja minka polja, zlasti magnetnih min, ki so jih odkladala nemška letala. Mednarodno pravo vele, da je mine treba tako položiti, da nevarna pomorska plova ni v nevarnosti. Zato je mednarodno določilo, da je mine treba vedno nadzorovati, ali se morda katera ni odtrgala. Kljub največji pazljivosti se namreč vedno dogaja, da se kaka mina odtrga ter potem blodi po morju v veliko nevarnost vse plovbe. Še dolgo po vojni so take plavajoče mine močno nevarne. Po vojni bo vsakakor treba kaj odločnega ukreniti, da se ta nevarnost čim bolj zmanjša. V Ameriki že zdaj grade posebne minolovce, ki naj bi iskali take blo-deče mine ter jih razstreljevali.

Lepa knjiga je kulturna poslanica; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce... (Finžgar)

ZIVI VIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisanih trinajst rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne. Knjiga je verno srecalo našega življenja in trpljenja, in kdor jo prebere bo vedel o Slovencih več kot mu more nuditi katerikoli naše zgodovinsko delo.

DED —

Je ZEMLJO strelil, zoral

OČE —

Je je posejal in gledal bujno njeno rast

SIN —

Je zoral med težkim klanjem

VNUK —

Se je dvignil proti besu novega časa

13 POGAVIJ — 413 STRANI

V PLATNU VEZANO

Cena \$2.

Poština plačana

Avtor knjige je IVAN MATIČIČ, ki je spisal splošno zbirno knjigo — NA KRVAVIH POLJANAH

KNJIGARNA "Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.

so vojakom vile željo po maščevanju in samoozbambi. Tako so zdaj po vsej Srbiji, Črnigori, Bosni in Hercegovini od delki jugoslov. vojakov s svojimi častniki in podčastniki, navdušeni v svoji novi namebri, da kot nekaj hajduki branijo svoj narod pred nasilnim žem. Z njimi so vsi četniški bataljoni, ki so za tako bojevanje izsolani. Poveljnik četniških oddelkov, general Mi-

hajlovič je ostal v Jugoslaviji in zelo verjetno je, da on vodi vse njihovo gibanje. Njim se pridružujejo vsi ti-eti, ki jih je krvoločnost osvobodila vzpodbudila k uporu. Pred petimi meseci so Jugoslavijo zasedli. Odpor se ni končal. Ostal bo vedno, dokler bo sovražnik v domovini, ker jugoslovanski narod rad žrtvuje vse za svojo svobodo. Vojna v Jugoslaviji traja še naprej.

PEVSKIM ZBOROM

POSEBNO PRIPOREČAMO NASLEDNJE MUZIKALJE.

SLOVENSKE PESMI
Zbirka 9 narodnih pesmi
Izdala Glasbena Matica v Clevelandu.

Cena — \$1.50

Emil Adamič — 16 JUGOSLOVANSKIH NARODNIH PESMI za moški zbor 50

SEST NARODNIH PESMI za moški zbor 50

SEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 50

Franc Venturini — SEST MEŠANIH IN MOŠKIH ZBOROV 50

Ferdo Juvanc — 12 MLADIH LET, moški zbori 50

Peter Jerab — OSEM ZBOROV (moški in mešani) 50

Moški zbori

OSKAR DEV:
Barčica: Oj, moj šolci, o šolci:
Kam mi, fantje, drev v vas pojdemo 50

OSKAR DEV:
Srečno, ljubka moja: Ko ptičica na tute gre: Šolci: Moj očka na konjčica dva: Dobro sem psemce: Šolci: Je vplnila luč 50

EMIL ADAMIČ:
Modra devojka (belokranjska) 50
Vao noč pri potoci 50
Jurjeva 50
Hodi Mleka domo: Kaj drugega hočem: Zdravica 50

VASILIJ MIRK in A. GROBING:
Vetrič: Po gradini 50

FERDO JUVANC:
Zjutraj 50
Slovenska 50

PETER JERAB: Polni roči: VASILIJ MIRK: Podokolna 50

ZORKO PRELOVEČ:
Ko so fantje proti vasi šli 50
Le enkrat še 50
Slava delu 50

HR. VOLARIČ: Rožmarin: JOS. PAVČIČ: Potrkan ples 50

NOTE ZA KLAVIR ALI HARMONIKO

1. SLOVENIAN DANCE VANDA POLKA 50
2. PO JEZERU KOLO 50
3. OHIO VALLEY SYLVIA POLKA 50
4. TAM NA VRTNI GREDI MARIBOR WALTZ 50
5. SPAYAJ MILKA MOJA ORPHAN WALTZ 50
6. DEKLE NA VRTU OJ, MARIČKA, PEGLJAJ 50
7. ŽIDANA MARELA (polka) VESELI BRATCI (mazurka) 50

IZ STARE ZALOGE pa imamo še naslednje pesmi, katerim smo znižali cene:

Ameriška slovenska lira, (Holmar) 50

Orlovke himne (Vodopivec) 50

Slovenski akordi, 22 mešanih in moških zborov (Kari Adamič) 70

Trije mešani zbori (Glasbena Matica) 50

V pepelnici noči, kantata za solo, zbor in orkester, (Sattner) 50

Mladini, pesmi za mladino s klavirjem (E. Adamič) 50

Dve pesmi, (Prelovec) za moški zbor in solo 50

Naši himni, dvoglasje 20

Gorski odmevi, (Laharnar), 11. zvezek, moški zbori 50

ZA TAMBURICE:

NA GORENJSKEM JE FLETNO, podpouri slovenskih narodnih pesmi za tamburice, zložil Marko Bajuk 75

Slovenske narodne pesmi za tamburistični zbor (Bajuk) 70

Gom šel na planince, (Bajuk), podpuri 50

ZA CITRE:
Poduk za citre — 4 zvezki — (Košljaki) 20

ZA KLAVIR:
Buri pridejo, — Korajnica — 30

Slovenske narodne pesmi, Janko Zironnik
I. zvezek, 123 pesmi za moški ali ženski zbor 1.25

II. zvezek, 77 pesmi za moški in mešani zbor 1.25

100 narodnih pesmi za moški in mešani zbor, Emil Adamič 1.00

FANTJE NA VASI, 18 narodnih za moški zbor, Ciril Pregelj 50

Naročila pošljite na:

"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.